

ONTHULLINGEN

OVER DE LEVENSWIJZE VAN DEN

Eerwaarden Pater Willibrord

(Aloysius Verbruggen)

Overste van de

Abdij der Trappisten te Tilburg,

door den gewezen

Broeder-Trappist Romuald.

Bij de Uitgevers verschijnt:

**De invloed der geloofsbelijdenis op
de beschaving,**

door FRIEDRICH VON HELLWALD.

15 cent; franco 18 cent.

En is verkrijgbaar:

Het Ultramontaansche Wespennest,

bevattende curieuse en weinig bekende
bizonderheden uit het leven van pausen, heiligen en
wonderdoeners.

50 cent; franco 60 cent.

DE PAPENSPIEGEL,

**VERTOONENDE DE ROOMSCHE KERK
IN HARE WARE GEDAANTE.**

door CORVIN WIERBITSKY,

met plaatjes.

— — — Prijs: f2. — — —

15 /
C. Sijm an.

VOORWOORD.

Reeds meermalen werd de publieke aandacht gevestigd op het in de laatste jaren welbekende Trappistenklooster te Tilburg. Voornamelijk droegen daartoe bij de Noord-Brabantsche bierbrouwers, die herhaaldelijk in het publiek ter sprake brachten de moordende concurrentie hun door de eerwaarde paters Trappisten aangedaan.

Want wat tot nog toe in ons land vrijwel onbekend was, is er door deze paters ingevoerd n.l. de *industrieele congregatie*.

Deze soort van congregatie is waarschijnlijk afkomstig uit Spanje. Feitelijk is tegenwoordig het geheele nieuwe missiewezen op dezen grondslag gebaseerd. In katholieke landen wordt de handel elk oogenblik verrast met prospectussen van dergelijke industrieele inrichtingen uit alle hoeken der wereld. Voor den wijn der diverse klooster-wijnbouwerijen in Algiers wordt al sinds jaren een geweldige propaganda gemaakt.

De kloosters „au bon pasteur” in Frankrijk, waarover in December 1899 in de Fransche Kamer en in tal van bladen zulke geweldige schandalen werden bekend gemaakt, bleken niet anders te zijn dan groote naaiwinkels.

De industrieele congregaties hebben zich dan ook in Frankrijk en Spanje reeds duchtig uitgebreid en het spreekt van zelf, dat ze zullen pogen zich uit te breiden over de andere landen.

Voor zoover ons bekend, is de Trappisten-bierbrouwerij het eerste geval van dien aard in ons land en het is zeker niet oninteressant, deze nieuwste clericale uitwas eens van nabij te beschouwen.

De hierachter staande brochure van den gewezen Broeder-Trappist Romuald, wiens gewone naam Charles Frech is, zij hier dan ook slechts gegeven als een bijdrage tot de kennis van het karakter dezer Trappis-

tenmonniken. Het hierachter staande is een vertaling van de brochure, door genoemden Charles Frech te Brussel in het Fransch uitgegeven. Verschillende bijzonderheden erin zijn zeker zeer interessant en de voornaamste dragen, ook door de er bijgevoegde certificaten, een onmiskenbaren stempel der waarheid. Alleen waar de schrijver het over zijn persoonlijke zaken heeft, zouden wij geneigd zijn reserves te maken.

Dat het geschrift een sterk persoonlijk karakter draagt, dat de aanval gericht is tegen een persoon, is wel een zwakke zijde ervan, maar het is volkomen begrijpelijk dat de haat en de wrok, die door slechte behandeling en godsdienstige teleurstelling in zoo'n inrichting door een ondergeschikt broeder wordt opgedaan, zich allereerst richt tegen den persoon, die in de inrichting het gezag voert, en vooral als dat dezelfde persoon is die zijn godsdienstig gevoel heeft gekrenkt en illusies over de daar gevoerde levenswijs heeft doen vervliegen. Daarom behoeft de inhoud van het geschrift dus nog niet onwaar te zijn, en diverse vage geruchten die in den omtrek van het Trappistenklooster loopen, geruchten die op zichzelf geen houvast genoeg bieden voor beschuldigingen, moeten evenwel de geloofwaardigheid van beschuldigingen die zóó vierkant worden uitgesproken als die van den heer Frech, een stevigen steun-in-den-rug zijn.

Alvorens tot de vertaling van Frech's geschrift over te gaan, willen wij eerst een paar bijzonderheden geven over de industrie die door de heeren Trappisten te Tilburg beoefend wordt en over het hoe ze beoefend wordt.

In het Trappistenklooster, „De Schaapskooi” wordt het door het volk geheeten, werken ongeveer 80 broeders-Trappisten.

Deze broeders moeten niet verward worden met de heeren Paters. Deze hebben gestudeerd en zijn geestelijken, kunnen de mis doen en andere kerkelijke sacramenten die aan de geestelijken functiën opleggen, als biecht hooren enz., uitoefenen.

De broeders-Trappisten daarentegen hebben geenerlei graad. Zij zijn meestal gewone arbeiders die, tengevolge van hun mystieke aanleg, in een klooster willen en in dat klooster ook niet anders doen dan

werken, meestal hard werken en veel en lang, zonder betaling.

Niet alleen bij de Trappisten heeft men deze „broeders”. Ze zijn in bijna alle andere kloosters. Ook de lager onderwijs-gevende „fraters” en „zusters” zijn geen geestelijken, en in alle vrouwenkloosters heeft men de z.g. „werkzusters”, die schrobben en schuren en het andere grove werk doen.

In het klooster te Tilburg nu zijn ongeveer 80 van deze broeders, die voor een groot deel werken in de bierbrouwerij.

Het geheele werkpersoneel bestaat uit:

- 80 broeders-Trappisten;
- 7 landbouwarbeiders;
- 7 werklieden in de brouwerij;
- 4 machinisten en stokers;
- 3 karrijders.

De 4 laatste categoriën zijn dus in 't geheel geen kloosterlingen, maar gewone burger-arbeiders, die in het klooster voor loon werken. Twee van die lui zijn in de kost met *f* 5.— per week, de overigen verdienen *f* 7.— à *f* 8.— per week op eigen kost. De karrijders hebben, als bijna overal de brouwers-knechten, nog een extra-belooning voor ieder vat bier dat ze uitdragen.

In den afgeloopen winter zijn door het klooster ingeslagen 40 wagens gerst ter waarde van *f* 80.000 en 45.000 kilo rijst.

De bierproductie is ongeveer 60 Hektoliter per dag.

De zuivere winst van een dergelijke productie verkregen, bijna zonder arbeidsloon, bedraagt natuurlijk verscheidene tienduizenden guldens.

Het klooster heeft agenten in Brussel, Antwerpen, Luik en Bergen (Mons) en een specialen dienst voor de bierverzending naar Indië.

In Tilburg zelf heeft het reeds een aantal brouwerijen doodgeconcurrerd, een van J. de Kanter, een van de Kanter van Eisdën, een van J. de Boer, een van Roessel, en een van Van Fulden.

Als een eigenaardige bijzonderheid kan nog opgemerkt worden dat in strijd met de wet van 1822 op de heffing der accijnzen, de toegang tot de brouwerij niet onbelemmerd is. De wet eischt dat er steeds zij een directe toegang van de straat tot de brouwerij.

Die is hier niet en daardoor is de gelegenheid tot smokkelen grooter dan in andere brouwerijen.

De veiligheidswet wordt in de werkplaatsen geheel onvoldoende toegepast, en de werklieden moeten zelf hun ziekgeld betalen, welke zaken ook niet geheel in den haak zijn.

Behalve de brouwerij drijft het klooster ook nog een meelhandel; het heeft een 60-tal beesten in een prachtigen stal en het kweekt een bijzonder soort varkens met een eigenaardigen spitsen snuit, die in den omtrek Trappisten-varkens worden genoemd.

Voor eenigen tijd zijn zij ook begonnen met heideontginning bij Breda, nl. te Zundert, hunne boerderij aldaar begint zich uit te breiden; zij hebben er nu zes koeien.

Het geheele klooster is met de nieuwste hulpmiddelen toegerust. Men heeft er electrisch licht en verdere moderne hulpmiddelen, kortom, als industriele inrichting kan het een modelinrichting worden geheeten.

Nog heel onlangs werd een adres gepubliceerd van ongeveer 80 Noord-Brabantsche bierbrouwers waarbij deze wijzen op groote voordeelen die de Trappisten hebben en op de groote schade die zij hun hebben gedaan. De paters-Trappisten betalen geen werkloon en zijn daardoor al dadelijk een eind vooruit bij andere brouwers. Verder zeggen de brouwers dat het klooster allerhande privileges heeft op het gebied van belastingen, wat alleen bij de successiebelasting reeds van belang is.

Kortom, wij hebben hier te doen met een industriele inrichting die in de meest gunstige conditiën werkt en dan ook enorme winsten maakt.

Om te zien in hoeverre het met de principiën der Trappistenorde overeenkomt, dergelijke industriele en commercieele inrichtingen te drijven en dus geheel opgaat in de geldmakerij, kunnen wij volstaan met even iets mee te delen over het karakter dier orde, opgevat zooals het bedoeld is.

De stichter van de monnikenorde der Trappisten was Dominique Armand Jean Lebouthillier de Rancé, die geboren werd te Parijs 9 Januari 1626. De kroniekschrijver meldt van hem: „Op 11-jarigen leeftijd was hij reeds koorheer in de kerk van Notre-

Dame en gaf op zijn 13e jaar reeds gedichten uit.

Hoewel hij in 1651 de priesterwijding ontving, leidde hij een zeer losbandig leven om daarna weldra tot het andere uiterste, een grenzenlooze wereldverachting, te vervallen."

Hij verkreeg toen kort daarop de abdij der Cisterciënsers La Trappe, bij Mortagne in het Fransche departement Orne.

De Rancé riep monniken van den gestrengsten regel der Benedictijnen derwaarts, herstelde het klooster dat tot een roofnest vervallen was, werd zelf monnik en na voleindiging van het proefjaar in 1665 abt van La Trappe, waar hij toen de regels vaststelde van de orde der Trappisten.

De Trappisten moeten des morgens te 2 ure opstaan, dagelijks 11 uur besteden aan godsdienstoefeningen en den overigen tijd met akkerwerk doorbrengen. Des avonds werken zij eenige minuten aan hun graf en leggen zich daarna te rusten op stroo in doodkisten. Hunne gedachten moeten steeds gevestigd blijven op boete en dood, zoodat behalve gebeden en gezangen en het „memento mori” (gedenk te sterven), waarmede zij elkander begroeten, geen woord over hunne lippen mag komen. Hun voedsel moet bestaan uit wortelen en kruiden, vruchten, groenten en water, hunne kleeding uit klompen, een pij, een kap en een gordel. De voorgeschrevene kastijdingen zijn heviger dan bij eenige andere orde. Het is te begrijpen dat deze regels in de moderne maatschappij niet geheel vol te houden zijn, maar tusschen die regels en het kloosterlijk industrialisme ligt dan toch een kloof zoo groot dat van die orde-regels wel niet veel meer zal zijn overgebleven.

Iets waardoor ook wel de aandacht in den allerlaatsten tijd op de inrichting is gevestigd, is een geval van zelfmoord van een Trappist, dat op Zondag 17 Maart jl. voorkwam, en dat in alle bladen is vermeld.

Dit werd ons aldus gemeld uit Tilburg in een schrijven van 19 Maart:

„Laatstleden Zondag bevonden zich twee personen in de bosschen achter het klooster, toen zij in de verte iets aan een boom zagen hangen, hetwelk bij nader bij komen een broeder-trappist bleek te zijn, die zich door ophanging van het leven had beroofd.

Bedoelde personen begaven zich direct op weg naar het klooster, om kennis van het geval te geven, toen zij onderweg drie kloosterlingen tegen kwamen die naar den vermisten broeder zochten. Toen het troepje bij het lijk gekomen was, werd den vinders door een der broeders gevraagd om den zelfmoordenaar af te snijden en naar het klooster te brengen. Wanneer zij geen ruchtbaarheid aan de zaak gaven zou hij voor een flinke belooning, misschien wel f 25, zorgen. Deze personen zijn daarop echter niet ingegaan, ook uit vrees voor strafbaarheid, maar stelden de marechaussées met het geval in kennis, welke toen den doode losgemaakt hebben en naar het klooster gevoerd."

Den 19^{en} werd bovendien weer een broeder naar het krankzinnigengesticht vervoerd.

Een drietal jaren geleden is er ook een geval van zelfmoord voorgekomen, en in Frech's brochure wordt ook een geval aangestipt.

Dat alles klinkt ons nu juist niet in de ooren als de vredeszingen uit een Gods-gesticht!

Maar tot beteren verstande van de toestand in die inrichting diene de vertaling van de brochure-Frech, die wij hier achter laten volgen.

VERTALER.

ONTHULLINGEN

OVER DE LEVENSWIJZE VAN DEN

Eerwaarden Pater Willibrord

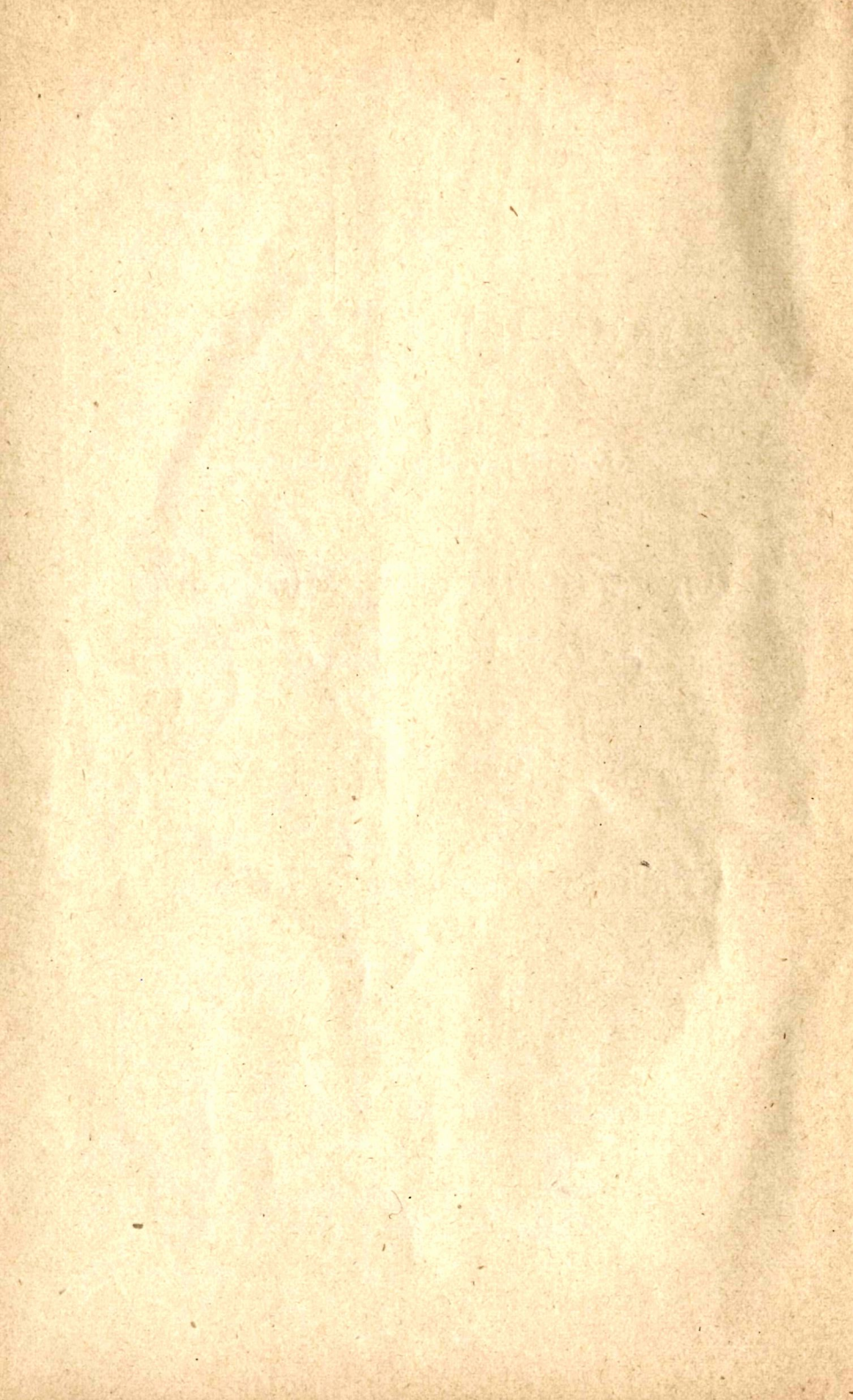
(Aloysius Verbruggen)

Overste van de

Abdij der Trappisten te Tilburg,

door den gewezen

Broeder-Trappist Romuald.

Ik klaag aan. . . .

Ik stel er prijs op den lezer te verwittigen dat de onthullingen die hier gaan volgen geen poging zijn tot chantage.

Men kan er in zien een daad ingegeven door haat en wraakzucht. Maar wat doet dat er toe? Ik zal mij niet verdedigen tegen de beschuldiging de pen te hebben opgenomen onder aandrang van dergelijke gevoelens: de feiten hier medegedeeld zijn trouwens voldoende om ze te verontschuldigen. Maar aan den anderen kant beweet ik, dat ik met de publicatie ervan een zedelijk werk doe, een werk van moralisatie, van oprechtheid en van waarheid.

Slachtoffer als ik ben, en helaas niet het eenige, van den misdaad van een machtig geestelijke en van de medeplichtigheid van zijne superieuren, handhaaf ik met alle energie, de beschuldigingen die ik slinger, ik, Christen, in het gelaat van de katholieke wereld. Niets zal mij de gedragslijn doen verlaten die ik mij heb voorgeschreven om langs den weg der Justitie, te komen tot een eerherstelling in het volle licht. En ik zal niet afdaten, dat verklaar ik, zoolang de schuldigen, hoe groot hunne macht ook is, de gerechte straf voor hunne wandaden niet ontvangen hebben.

Ik wil dat men mij verplicht mijne beschuldigingen met bewijzen te staven.

De ex-broeder Trappist,

ROMUALD.

Brussel, November 1900.

P. S. De nadruk dezer brochure is verboden, maar ik geef niettemin de vrijheid aan de bladen er uittreksels uit te geven. Ik aanvaard de volle verantwoordelijkheid.

De Abdij van Tilburg.

Alvorens te komen tot de feiten die het onderwerp van deze bladzijden zullen vormen, schijnt het mij niet ondienstig eenige woorden te zeggen over de abdij der R. R. P. P. Trappisten van Tilburg, wat zij was in beginsel en wat zij is geworden.

Zij is nog jong: in 1880 had er een uittocht plaats van Trappisten die gevestigd waren te Mont-de-Cat, bij Rijssel, en die zich kwamen vestigen en de eerste organisatie van hun orde constitueerden in Holland.

Tilburg maakte op dat oogenblik een deel uit van de kroondomeinen. Het was een boerenhuizinge, met een zeer bouwvallig uiterlijk, die tot schaapskooi diende: rieten daken, muren waaraan men met de hand kon reiken, dat was de wieg der abdij, het bescheiden toevluchtsoord van de eerste Trappisten. Heden nog wordt de familiale naam „de Schaapskooi”, eraan gegeven, ofschoon die niet goed begrijpelijk is voor degenen die den oorsprong er niet van kennen.

Het klooster behield inderdaad niet lang zijn primitief uiterlijk. Drie jaren nadat de Eerw. Paters er bezit van genomen hadden, onderging het een algeheele gedaanteverandering en de vroegere schaapskooi maakte plaats voor imposante gebouwen waarin niets van het oude overbleef. Een gedeelte van de nieuwe gebouwen vooral, werd met zorg behandeld bij deze gedaanteverwisseling, het is waar dat dat deel de bron was van hun rijkdom — het levenscentrum veel meer dan de kapel zulks was — en aan welk deel men zoowel vergrootingen als andere veranderingen aanbracht, en dat deel was de *brouwerij*.

De Trappistenorde, die van alle geestelijke orden degene is, wier beginselen van versterving het strengste zijn, is, van nabij gezien, evenals alle werken der Kerk, niet anders dan een financiëele

onderneming. In beginsel droegen de paters, die voor hun binnentreden in de orde meestal ambachtslieden waren in het gewone leven, ieder door de uitoefening van zijn vak, evenals de broeders, het hunne bij om te voorzien in de behoeften van de gemeenschap. Maar men weet dat de Trappisten zich niet bepalen tot het in praktijk brengen van een belangeloos kommunisme. Bezitters van een bier-recept waaraan zij het fortuin zoowel als de naam van de orde gekoppeld hebben, zijn zij ten spijt van hun geestelijk gewaad, vóór alles menschen van zaken en het exploiteeren van het product van hun brouwketel kan worden aangezien als hun voor-naamste, ik zou zelfs kunnen zeggen hun eenige reden van bestaan.

De Trappisten die zich in Tilburg vestigden, begonnen dus wel bescheiden, hun middelen waren gering; maar weldra, geholpen door hun godsdienstigen roem en gedreven door een sterk verlangen om hun zaak uit te breiden, vonden zij, ondanks hun christelijke gevoelens, de „Schaapskooi” weldra te bekrompen. En toen, met behulp der spoedig verkregen middelen deden zij op de plaats der oude de groote nieuwe gebouwen van heden verrijzen.

Ik had al deze veranderingen en deze snelle vooruitgang bijgewoond, daar ik in het klooster was gekomen als leekebroeder in 1882 en mijn eigenschappen mij speciaal deden verbinden aan de brouwerij. Ik was zelfs, als men het zoo wil uitdrukken, daadwerkelijk getuige, want het harde en buitensporige werk tot hetwelke ik gehouden was, als trouwens mijns gelijken, gevoegd bij het strenge régime van het huis, hadden mij ziek doen worden na een afschuwelijk leven van drie maanden.

Op dat oogenblik, het is waar, geheel vervuld van en verblind in mijn godsdienstige roeping, kwam het in mijn gedachten niet op, dat het onrecht was iemand

zoó te doen lijden; geen enkele klacht aan het adres van mijn meerderen is mij ontsnapt.

Deze hadden spoedig heel goed gezien in hoe hooge mate ik onderworpen was en om een blijk van erkenning te geven van de goede vervulling van mijn verplichtingen jegens de stichting, had men mij toegelaten tot het uitspreken van mijn geloften, in weerwil van den ongunstigen toestand mijner gezondheid. Ik werd zelfs tot belooning voor mijn diensten, belast met den post van tweeden brouwer, kort nadat de nieuwe brouwerij voltooid was, in 1884, en een paar jaar later brachten mijn bekwaamheden mij den graad van brouwmeester.

Dit alles toont voldoende aan, zonder dat ik mij zelf op een voetstuk behoef te plaatsen, waaraan ik bij het schrijven dezer regelen in 't geheel niet denk, dat de Eerw. Paters mij hun vertrouwen waardig keurden. Een getuigschrift dat men hierachter zal vinden, bewijst dat ook.

Het was eerst eenige jaren later, in 1888, dat de persoon op het tooneel trad tegen wie ik het requisitoir richt dat men gaat lezen, welke requisitoir ik moeilijk zoó krachtig zal kunnen maken als het zijn moet, zoo groot is de uitgebreidheid zijner wandaden. Ik bedoel de Eerw. Pater Willibrord.

Indien er ooit een heilloos mensch was, dan is deze er een! Bewerker van onherstelbaar onheil, onder zijn monnikspij zijn infamie verbergend, laag tot in den hoogsten graad; vreeselijk wezen wien elk begrip van eer onbekend is, en die niettemin, dank aan de macht der intrigue, zich handhaaft door medeplichtige toegefelijkheid (ik kan niet zeggen verblindings, want *zij weten*) van zijn hierarchische meerderen.

Deze monnik heeft zich tot mijn onheil op mijn levensweg bevonden, waarop hij een onvergetelijke schaduw heeft geworpen.

Dus, in 1888, eenige jaren na mijn benoeming tot brouwmeester, arriveerde de Eerw. Pater Willibrord in het klooster te Tilburg als prior. Hij nam kennis van de zaken van het klooster en stelde voornamelijk belang in die der brouwerij. Ik was belast hem rapport te doen van de laatsten, welke taak ik tot zijn volledige tevredenheid vervulde.

De nieuwe overste gaf spoedig den wensch te kennen weldra een nieuwe kerk te kunnen bouwen op de plaats van de kapel. De uitvoering van het plan eischte groote uitgaven, de hulpmiddelen van het klooster moesten dus vergroot worden.

De brouwerij diende daarvoor; men vermeerde de productie door ze nog grooter te maken wat men zonder risico kon doen, de verkoop was verzekerd. Want de reputatie van het Trappistenbier had zich spoedig gevestigd en de zaken van het klooster hadden snel een groote uitbreiding gekregen. Het was zeer spoedig een gevaarlijke concurrent geworden in den bierhandel en de schitterende zaken van het klooster hadden niet nagelaten groote schade toe te brengen aan eerlijke menschen van zaken, de brouwers der streek, die in hun bestaan werden getroffen. De strijd met de kloosterlingen was onmogelijk, aan hunne opslokkingskracht was geen weerstand te bieden. Deze brouwers, staande in een dergelijke ongunstige positie, meenden toen dat slechts een hoop nog was, die van hoogerop de feiten te doen kennen; ten getale van ongeveer tachtig vereenigd besloten zij gemeenschappelijk een beroep te doen op den Heiligen Stoel te Rome, om te protesteeren tegen de schandelijke zakendoenerij der paters. Rome bleef doof en deze menschen van zaken moesten inzien, evenals ik het later inzag, hoe naef en nutteloos het was, zich naar deze hogere autoriteit te wenden die zoo toefelij, zoo niet medeplichtig is.

Deze poging der brouwers uit de streek die bij

Tilburg ligt, bleef evenwel niet geheel zonder uitwerking, maar deze was geheel in het voordeel van degenen wier wandaden gesignaleerd waren. De vooruitgang van het klooster ging hoe langer hoe sneller, naarmate de minachting waarmede men hoogerop de protesten der brouwers behandelde en als om te antwoorden met een beleedigende uitdaging op dat alles, alsook om de anderen aan te moedigen, overlaadde men het klooster met eerbewijzingen in den persoon van zijn prior, de Eerw. Pater Willibrord, die in 1889, een jaar na zijn komst te Tilburg, tot den rang van gemijterd abt verheven werd, dat is dus tot de gelijke van een bisschop. De „schaapskooi” werd een abdij.

De wolf in de Schaapskooi.

Geheel opgaande in zijn nieuwe glorie, zag de abt niets van het moeielijke leven van de arme broeders. Ik kan zeggen daarvan mijn deel te hebben gehad. Alleenstaande in de directie der brouwerij, had ik toen onder mijn toezicht vier-en-twintig broeders en eenige knechts die geen van allen eenige kennis hadden van het vak. Ik had me buitendien te bemoeien met de werken der nieuwe brouwerij, die mij veel te doen gaven.

Dat was niet alles. Ik was nog belast met het bureau voor wat betref de zaken die mij aangingen en als ik over dag geen tijd daarvoor had, moest ik er een deel van den nacht aan besteden. Niemand van de lotgenooten uit dien tijd zal kunnen beweren dat ik overdrijf als ik zeg dat ik des avonds neerviel van afmatting; vaak gebeurde het mij dat ik, verlaat bij het bureauwerk, het niet kon uithouden en ik mij een paar uur neerlegde op den planken vloer van het vertrek dat tot bureau diende, om daarna weer mijn taak op te vatten.

Het is gemakkelijk te begrijpen dat deze uitputtende levenswijs er op uitloopen moest dat ze mij ten onder kreeg, voornamelijk bij de in het klooster geldende levensregelen en een voeding, die veel te sober was om herstellend te kunnen werken. Ik was in den dienst der orde getreden, gezond en krachtig, en ik heb mijn krachten en gezondheid ingeboet.

Ik had herhaaldelijk aan mijn meerderen medegedeeld aan welke afbeuling ik was overgeleverd en van de sterke aantasting mijner gezondheid die er het gevolg van was, maar de paters hadden niet anders voor mij dan goedkoope woorden van troost: ik vervulde mijne bestemming, zeiden zij, het was de wil van God dat ik leed om in den hemel mijn belooning te verdienen, die er des te mooier op werd. En waren wij niet op aarde om te lijden?

Met zulke woorden suste men mij langen tijd en exploiteerde men mijn goedgeloovigheid en mijn vertrouwen. Ik geloofde toen in die farizëische taal, ontleend aan de christelijke deugd, en ik geloofde erin tot op den dag dat ik het slachtoffer van mijn blind vertrouwen werd.

Eindelijk werd ik ziek. Tal van malen beloofde men mij, mij naar een Kneippinrichting te zenden, welke behandeling van uitgeputten juist voor mij geschikt was, daar men wist dat ik noodzakelijk was voor den goeden gang der zaken in de brouwerij, niemand der paters zou in staat geweest zijn mij te vervangen en men stelde aldoor maar uit tot op het oogenblik dat ik niet meer kon.

Toen wachtte mij de belooning voor de opofferingen van zooveel jaren van harden arbeid!

Lichamelijk geheel geruïneerd door veelvuldige zenuwaandoeningen, vond men niets beters te doen dan mij af te zetten van mijn post van directeur der brouwerij en mij portier van deze te maken. Het was slechts voor enkele dagen, want de aanval-

len keerden zoo vaak weer dat de dokter der abdij, vreezende voor een kwaden afloop, mij deed onthef- fen van mijne nieuwe functie, met het oog op den ernst van mijn toestand bediende men mij zelfs van de heilige sacramenten der stervenden.

De natuur haalde mij er echter weer bovenop; verschillende dagen van rust deden mij aanmerke- lijk vooruitgaan, maar het gevaar was niet voldoende bezworen opdat ik kon voortgaan in het klooster te verblijven. Dat was het oogenblik dat men mij naar een Kneipp-inrichting had moeten sturen, maar daar zou ik ongetwijfeld, volgens het oordeel van den goeden pater abt, te vrij geweest zijn. In plaats daarvan, zonder dat er iets was dat een zoo misdadige daad kon motiveeren, *besloot men mij te doen opnemen in een krankzinnigengesticht!* Dat was de eerste belooning die de hemel mij deed toekomen, voor mijn toewijding aan het klooster, door tusschen- komst van zijn mandataris, de Eerwaarde pater abt van de Tilburgsche Trappisten.

Ik vat heden nog slechts met groote moeite, de gewilligheid met welke ik ten eerste al de plagerijen van den abt verdroeg, en ten tweede deze laatste infamie aanvaardde, die mij toch genoeg op de hoogte had moeten brengen van zijn snoodheid. Maar hetzij de ziekte mij zoodanig ter neer geslagen had dat elke energie mij ontnomen was, hetzij dat het kloosterleven en het geloof mij door de lengte der tijden zóó nederig deden zijn tegenover den prelaat wiens inzichten behooren onbekend te blijven voor den gewone zijner onderdanen, ik onderwierp mij zonder verzet aan deze vreeselijke beproeving.

Het was mij echter onmogelijk om de infamie van de daad van den pater niet in te zien. Bewust van zijn macht en van zijn gezag over mij, verheelde hij mij den werkelijken zin van die daad niet.

Het oogenblik naderde waarop ik, overgebracht

zou worden naar het krankzinnigengesticht te Voorburg. De overste kwam naar mij toe om mij daarop voor te bereiden en zeide mij: „Het is voor u te vreezen dat men u te Voorburg niet opneemt; gij moet trachten bij uw aankomst de schijn te verwekken van waanzin. Dit alleen in uw eigen belang, want uwe genezing hangt er van af.”

De pater wist beslist dat ik door geen de minste krankzinnigheid was aangetast, indien mijn overspannen zenuwen de schok verrieden die mijn gestel had gekregen, was dat uitsluitend omdat ik leed aan de gevolgen van het geven van mijn dagen en mijn nachten, het was aan mijn ziekte, gevolg van mijn opofferingen, dat ik dat dankte!

Ik vertrok naar Voorburg einde April 1893. Bij mijn aankomst in het gesticht speelde ik in alle opzichten — ik schaam mij het te bekennen — de komedie die men van mij vergde. „Hier ziet ge, zeide ik aan die mij omringden, een Trappist met een half hoofd!” Maar men onderzocht mij en zag spoedig in waaraan ik leed en verklaarde mij dat mijn plaats niet was in het gesticht te Voorburg, maar in een Kneippinrichting.

Ik bleef evenwel, met andere slachtoffers⁽¹⁾ van de abdij, die evenmin ziek waren als ik; ik had er een gemakkelijk leven dat ik tot dan toe niet gekend had; wij doodden den tijd met biljart- en kaartspel, met rooken en wandelen, niet zonder de dagelijksche visite van den dokter te ontvangen.

Deze moest zeker sinds lang reeds geheel op de hoogte zijn van het dubbelzinnige karakter van de „ziekte” wier genezing men vroeg aan het krank-

(1) Ik ben inderdaad niet de eenige die geleden heeft onder de onmenselijkheid van den abt. Toen ik in het genoemde gesticht kwam, was een der onzen er reeds. Eenigen tijd later ontvlood een Trappist die men er gebracht had, de inrichting, zonder dat men hem ooit weer zag en een vierde hing zich op.

zinnigengesticht te Voorburg, voor rekening der goede paters.

Ik had het ontdekt bij mijn eersten stap die ik in het gesticht zette, na het medisch onderzoek, dat geen twijfel liet aan den geneesheer over de schandelijke machinatie waarvan ik het slachtoffer was, zijne woorden, hierboven weergegeven hadden het mij reeds getoond. Maar hij gaf mij nog een nieuw bewijs ervan.

Ik was sinds eenige weken in het gesticht, toen hij op een dag, na ons de gewone visite te hebben gebracht, mij apart riep en mij verzocht hem te komen spreken in den tuin. Daar vroeg hij mij plotseling hem alles te zeggen, mij verzekerende, dat ik het volste vertrouwen in hem stellen kon. Ik had voor den goeden medicus, aan wien ik steeds met dankbaarheid denk, een veel te groote achting dan dat ik zou gearzeld hebben mijn hart voor hem uit te storten en het was een vreugde voor mij een medelijdende ziel te ontmoeten die belang stelde in mijn droevig lot. Ik verhaalde hem dus alles oprecht en ik had nauwelijks geëindigd, toen de goede man mij vroeg of ik het klooster niet wilde verlaten; hij gaf mij te verstaan dat hij gaarne zou medewerken om mij daarin te helpen. Ik antwoordde evenwel dat ik dat niet wilde. De dokter schreef toen aan pater Willibrord om mij te komen halen. De brief bleef zonder antwoord. Hij schreef een tweede keer, en toen oordeelde de abt het zeker geraten, van houding te veranderen. Hij kwam en haalde mij af. Genezing had ik er niet gevonden, Een weinig kalmte die mij den schijn van beterschap gaf, was alles, wat mijn verblijf van drie maanden in het krankzinnigengesticht van Voorburg mij had weergegeven.

In de abdij teruggekeerd, plaatste men mij weer als bewaker bij de deur in een kamertje. Dat was

mij weer gauw terugwerpen in het vreeselijk bestaan der broeders Trappisten. Beter nog, door mij op dezen post te plaatsen deed men mij de geheele gestrengheid ervan nog zwaarder voelen, want dit baantje deed mij gedurende oneindige uren in een vreeselijke eenzaamheid blijven, overgeleverd aan gedachten in staat om ieder tot zelfmoord te brengen die niet aan het fanatisme der zelfopoffering lijdt. De twee eerste dagen bleef ik kalm, maar ik putte zoo de energie die ik in een paar maanden had opgedaan, snel uit. Den derden dag had de eenzaamheid haar werk gedaan en de ziekte greep mij weer aan.

De menschen zonder hart, die mijn lot beheerschten maakten er zich dezen keer evenmin druk om als den eersten. Van ernstige zorgen die ik dringend noodig had, was geen sprake. De superieuren dachten mij te genezen door mij rond te zenden om collectes voor het klooster te houden ¹⁾. Vermoedelijk dachten ze mij een eer te bewijzen met dezen post van vertrouwen! Ik leg den nadruk op dit feit, omdat er uit blijkt dat zij mij er waardig voor hielden en ik moet hen wel dankbaar wezen door al mijn verdriet heen, dat zij mij immer een zoo schoon aandeel in hun taak gaven!

Mijn bedelarij duurde van de maand Augustus tot den maand April daaropvolgende. Toen kon ik niet meer. Ik vermoeide mij meer dan mijn krachten toelieten. Ik vroeg toen nog eens om autorisatie voor een kuur in een Kneippinrichting. Dat werd mij toegestaan, maar . . . verder ging men niet. Geld voor de reis en om te leven werd mij niet gegeven. Toch vertrok ik, veel te gelukkig in de hoop eindelijk mijn gezondheid te zullen terugkrijgen, en ik was verplicht nog eens over te doen wat ik reeds

1) Dit was een overtreding van de regels der orde, die het houden van collecten tot eigen voordeel verbiedt.

gedaan had voor de kas van het klooster: ik bedelde langs den geheelen weg om te voldoen aan mijne behoeften gedurende de reis, en te Wörishofen (Beieren), waar ik ter behandeling heentog. Ik wil niet uitweiden over het ellendige leven dat ik leidde gedurende deze dagen dat ik op weg was, ter nauwernood op de been gehouden door de gedachten aan het doel van mijn reis, die eindelijk een einde zou maken aan mijn lijden. Ik was overgeleverd aan de liefdadigheid en ik verkocht om te leven, prentjes waarop de grootheid der abdij werd verheerlijkt!

Ik bevond mij gedurende drie maanden ongeveer te Wörishofen, waar ik in Mei 1894 was gearriveerd, en mijn toestand ging bijna onmerkbaar vooruit, toen ik uit Tilburg — zonder dat men zich op de hoogte had gesteld van mijn toestand — bevel kreeg mij op weg te begeben om collecten te houden. Het klooster had, zoo zei men, groote behoefte aan geld. Gewillig hervatte ik mijn keten, en gedurende een jaar bijna, stak ik de hand naar aalmoezen uit in Duitschland en Zwitserland.

Door het leiden van dit nomadenleven met zijn ontberingen en vermoeienissen, verspilde ik snel de geringe krachten die ik had opgedaan. Aan den anderen kant waren mijn laatste illusies over het geestelijke leven, waarin ik niets dan bedrog, ondank en gevoelloosheid had gevonden, vervlogen; ik werd aangegrepen door een nieuw gevoel, een onweerstaanbare behoefte aan rust voor ziel en lichaam greep mij aan en daarin verdween de dwaling van mijn kloosterbeloften. Kortom, moe van doelloos lijden, besloot ik terug te keeren in het wereldlijk leven en met een werkelijk gerustgesteld gemoed deelde ik mijn besluit om de orde te verlaten, mede aan den abt.

Dit had plaats in 1895. Ik brak mijn zware keten

en ik dacht er toen allermintst aan dat het lot, dat mij den abt Willibrord op mijn weg deed vinden, mij in het andere leven zou vervolgen.

In mijne nieuwe positie achtte ik mij gelukkig een betrekking te kunnen aanvaarden in een geneeskundige badinrichting te Valence ⁽¹⁾ in Frankrijk, als badmeester en daarna, toen deze zaak ophield te bestaan, kwam ik in dienst van een handelaar te Pont d'Aubenas (departement Ardèche), den heer Agier ⁽²⁾. Maar mijn verblijf in Frankrijk zou niet van langen duur zijn.

De Vrouwenroof.

Hier begint het deel van mijn verhaal, waarin de infamie van den Eerw. Pater Willibrord, de Tilburgsche abt, haar toppunt bereikte.

In de maand Juni 1897 keerde ik in Nederland terug om mijn familie te bezoeken en om te gelijker tijd in het klooster eenige papieren te halen die ik daar had achtergelaten. Ik ontmoette dus den abt Willibrord, die zich verheugd betoonde mij weer te zien, er bij voegende dat ik zeer gelegen kwam, want dat hij een mooie bezigheid voor mij had. Ik beet niet hard toe in het voorstel nog weer eens in dienst te zijn van een dusdanigen meester. Ik hoorde echter zijn voorstel aan en liet mij overtuigen.

De abt verklaarde mij dat hij advertenties had doen plaatsen in verschillende Belgische bladen, ten einde menschen te zoeken die in de voornaamste steden van dat land depôthouders wilden worden van Trappistenbier.

Hij had daarop tal van aanbiedingen ontvangen en nu vroeg hij mij die te onderzoeken, aan te teekenen diegenen die mij de beste toeschenen en mij

¹⁾ Zie aanhangsel laatste pagina.

²⁾ Zie aanhangsel laatste pagina.

te belasten met het vestigen van de depots. Ik nam dit aan en de abt beloofde mij een som gelds om mijn reis- en verblijfkosten te betalen. Hij raadde mijzelf ook aan mij in de een of andere stad te vestigen en een depot te houden. Ik zou het gaarne gedaan hebben, maar hoe het aan te leggen, zonder iets? Ik vroeg den abt of hij erin toestemde mij eenige honderden francs voor te schieten, maar ik stiet op een weigering, gemotiveerd door allerhande doorzichtige voorwendsels en er was geen sprake meer van een depot voor mijzelf. Ik moet er bij voegen dat er evenmin sprake was van betaling voor het werk dat ik aannam te doen en nooit heb ik er de minste belooning voor ontvangen.

Onder de ontvangen aanbiedingen, merkte ik op die van een dame die met haar nicht een stad bij de kust bewoonde.⁽¹⁾ De dame was een vijftigtal jaren oud, het meisje achttien; zij stonden als fatsoenlijk bekend. Ik stelde mij dus met deze personen in verbinding en legde hun de zaak voor; zij aarzelden eerst in kwestie van onderdeelen, maar de onderneming zelf scheen hun wel goed toe, want na eenige dagen van onderhandelingen kwamen wij overeen ons te associeeren, de dames verbonden zich het kapitaal te geven, ik belastte mij met al den arbeid. Wij gingen spoedig aan het werk, verschillende cafés en depots werden gevestigd. Ik glijd heen over de maanden die volgden, de zaken gingen naar wensch en wij wenschten ons geluk met de onderneming.

Onze gemeenschappelijke zaken maakten natuurlijk veel omgang tusschen ons noodig. Daardoor leerden wij elkander goed kennen, de dames apprecieerden mijn werkzaamheid en zij hadden zich kunnen over-

1) Ik acht het niet noodzakelijk tot goed begrip van mijn verhaal, de namen van deze personen of die van hun stad te geven, waar zij heden nog, de algemeene achting genieten.

tuigen van mijne boven elk verwijt verheven levenswijze. Ik had dan ook in hun uitstekende vriendinnen gevonden, wier huis voor mij open stond.

Toen op zekeren dag het gesprek viel op het huwelijk, zeide de dame, waarschijnlijk niet wetende dat zij mijn vurigsten wensch te gemoet kwam, dat, in dien ik trouwen wilde, zij hoopte dat het met haar nicht zou zijn.

Hier moet ik bekennen, dat ik, niettegenstaande de vriendschap en het vertrouwen mijner geassocieerden, hen nooit iets had medegedeeld over mijn verleden als geestelijk broeder en over het lijden dat het kloosterleven mij berokkend had. Ik was wel definitief uit de orde getreden, met goedkeuring van Rome, maar de abt zelf had mij aangeraden er niets van te zeggen. Waarom heb ik zijn rampzalige raad gevolgd? Heden, voortdurend denkende aan onze drie vernietigde existentiën, verwijt ik mij bitter hem te hebben aangehoord.

De abt deed in Juni 1898 een reis voor zaken en kwam ons bezoeken.

Toen die kwesties, de zaken betreffende, waren afgehandeld, kreeg de konversatie een ander, meer vertrouwelijk karakter en er werd gesproken over onze huwelijksplannen. De abt sprak daarop over mij in de beste termen en vertelde, tegen mijn verwachting in, dat ik broeder was geweest in het Tilburgsche klooster. Deze omstandigheid, zoo voegde hij er bij, was geenerlei beletsel voor ons huwelijk. Hij deelde mij mede dat hij daaraan reeds gedacht had en er over gesproken met den bisschop van 's Hertogenbosch, Mgr. Van de Ven, toen er sprake was van mijn uittreden uit de orde.

Hij scheen zich te verheugen over het bericht, zelfs spoorde hij ons tot trouwen aan, na ons overladen te hebben met gelukwensen en de waardige bat noodigde mij uit, om de gelukkige gebeurtenis

te vieren . . . op eenige flesschen champagne te trak- teeren! Ik toonde natuurlijk niet veel neiging om dat te doen, maar hij drong zoolang aan tot ik toegaf.

De abt toonde zich dus gunstig gezind aan onze toekomstplannen. Hij beloofde ons zich te zullen wijden aan het overwinnen van alle moeilijkheden die wij zouden ondervinden, en verzekerde ons ten slotte dat wij op hem rekenen konden. Hij betoonde allerhande aardige voornemens: hij zou ons de eer aandoen bij ons huwelijk tegenwoordig te zijn en indien, na de voltrekking ervan, wij lust hadden naar Tilburg te komen, zou hij ons daar afhalen in zijn beste rijtuig, enz. Deze kleinigheden voeg ik er slechts bij ten einde een volledig denkbeeld te geven van het karakter van dezen man, het zijn bijzonderheden die nog beter zijn aard doen kennen.

Het uur van mijn val was nu nabij.

De abt bracht te dezer tijd in de kleine havenstad herhaalde bezoeken zonder dat ik hem ontmoette. Ik had de directie van een depot te B . . . een naburige plaats, en woonde daar. Op zekeren dag ging ik de dames bezoeken en vond daar een allerzonderlingste ontvangst, die mij zeer verrastte en waarvan ik de reden in de verste verte niet vermoedde. Het onderhoud duurde niet lang of de tante verklaarde mij ronduit dat van mijn voorgenomen huwelijk met hare nicht, niets kon komen. Ik vroeg nadere verklaringen van deze omkeer, maar zij kon mij de reden niet zeggen en toen ik, mijne verslagenheid ten toppunt gestegen zijnde, er op aandrong, offerde zij eenige onbeduidende dingen. Het oogenblik was pijnlijk; ik ondervond een van de grootste smarten mijns levens. Ik beminde het meisje vurig en wist mijn gevoelens beantwoord. Ik kon niet gelooven aan het in elkander storten van dezen te zamen opgezetten droom, zonder dat er iets anders, een gewichtiger iets, achter stak dan de

vage bijbrengsels van de tante. Maar ik trachtte vruchteloos iets erover uit haar te krijgen. Mij niet meer kunnende inhouden, verward over den omvang van mijn verlatenheid en zoekende naar een wezen dat mij steunen kon, telegrafeerde ik aan den abt, om mij te komen opzoeken te B . . .

Ik had echter niet noodig hem op de hoogte te brengen, hij wist alles. Wie toch was beter in staat alles te weten! Ik deed een beroep op zijn christelijk gevoel, op zijn positie van priester en abt om mijn afschuwelijke positie in orde trachten te brengen. Hij antwoordde mij in ontwijkende taal, dat hij niet meer tusschenbeide durfde komen, dat hij daarmede de grenzen van zijn plicht zou overschrijden, maar dat ik niettemin gerust kon zijn, want, zoo verzekerde hij, alles zou in orde komen binnen enkele weken!

Eerst veel later kreeg ik den sleutel van dit geheele geheim in handen. Ik laat hier het, trouwens nuttelooze, verhaal na van de dagen die ik doorleefde na het verbreken mijner verloving, om terug te keeren tot de monstrueuze feiten welke die verbreking deden komen en om de infamies van den abt Willibrord in hun ontwikkeling na te gaan.

Ziehier wat er was voorgevallen sinds de eerste visite van den abt bij de beide vrouwen.

Ik heb reeds gezegd dat hij ze herhaaldelijk kwam bezoeken als hij er zeker van was mij niet daar te vinden, aangezien ik er niet woonde. Toen reeds had hij het helsche plan opgevat, dat door zijn dubbelzinnigheid maar al te goed moest gelukken.

Op zekeren dag, geheel in 't begin, bevond zich de pater alleen met het jonge meisje en toen durfde hij haar te vragen of zij, als zij met mij getrouwd was, ook van hem zou houden. Het jonge meisje antwoordde, zonder de minste lage bedoelingen toe te schrijven aan deze woorden, die toch een schandelijk voorstel inhielden, dat zij, eenmaal getrouwd,

alleen haar man mocht liefhebben. Het personage was bij een natuurlijke eerlijkheid beland, hij moest dus elders zoeken wat hij zocht, hetwelk hij spoedig gedaan had.

Hij verscheen weder bij de beide vrouwen, zeggende door den pater prior belast te zijn met een zeer ernstige opdracht die hij vervulde, niettegenstaande het verdriet dat hij had omdat hij hun zulks moest aan doen. Het bezoek van den pater bleek geen ander doel te hebben dan mijn voorgewende krankzinnigheid bekend te maken aan de beide vrouwen, door de mededeeling dat ik eenigen tijd had doorgebracht in een krankzinnigengesticht, waaraan hij toevoegde, dat, zoo ons huwelijk plaats vond, dit slechts het leven zou schenken aan ongelukkige wezens.

Hoewel de beide vrouwen die mij sinds geruimen tijd aan het werk gezien hadden, twijfel zouden hebben moeten koesteren voor wat de waarheid van zijn verhaal betreft, was hun geloof in de woorden van een zoo hooggeplaatsten geestelijke toch verklaarbaar. Ik kan hun dan ook slechts beklagen zooals ik mijzelf beklaag, want spoedig hebben zij niet nagelaten bloedige tranen te storten als straf voor hunne naïeve lichtgeloovigheid.

Toch verweten de door die onthulling zoo ter neergeslagen vrouwen den abt zijne houding. Hij had van onze verloving dadelijk geweten, hij kende ook mijn verleden en had toen niets gezegd. Maar de listige monnik wist zijn rol zóó goed te spelen dat hij hen overtuigde van zijn volkomen goede trouw en de mooie rol bleef aan hem: Trouwens, voor hen was het woord van den priester het Evangelie zelf en in zulke zielen zou geen twijfel hebben kunnen ontstaan ten opzichte van het helsche spel dat de man in dat kleed op dat oogenblik voor hun speelde.

Toen had de verbreking mijner verloving plaats.

De abt wist zelfs de rol van trooster in het verdriet op zich te nemen bij de beide vrouwen en bepraatte het jonge meisje zoodanig dat zij niettegenstaande alles, er toe kwam mij een oogenblik te vergeten. Hij bewerkte toen, om haar beter in zijn macht te krijgen en altijd door onder het masker van zich het lot van het ongelukkige kind aan te trekken, verschillende verplaatsingen. Allereerst deed hij samen met haar een plezierreisje naar Nieuwpoort, wat de tante toestond om haar nicht te verstrooien. Eenigen tijd later volgde een reis in Engeland, toen een naar Parijs waar zij in het Grand Hotel logeerden; ditmaal vergezelde hun de tante. In deze stad ging hij in zijn brutaliteit zoover om deze dames naar het theater te geleiden.

Ik moet er bij voegen dat, gedurende deze reizen, de abt, wetende dat de beide vrouwen hem toch niet verdenken zouden, zich in burgerkleeren stak. Zij zagen daarin niets onwettigs.

Maar toch liep de zaak niet naar den zin van den pater.

Gevoelende dat de godsdienst het meisje sterkte in hare deugd, trachtte hij haar die kracht te ontnemen. Hij, de priester van den katholieken godsdienst, tastte de godsdienst zelf aan, en beweerde o. a. naast andere ketterijen, dat het niet noodig was een geheele mis te hooren, dat het voldoende was een deel van de goddelijke dienst bij te wonen.

Eindelijk, oordeelende dat zijn overheersching over de beide vrouwen even groot was als zijne diplomatie, gleeed de abt zachtjes aan naar de vervulling van zijn bedoelingen heen. Hij noodigde de dames uit haar zaak op te geven, haar huis te verlaten en te Brussel te gaan wonen waar hij hun helpen zou om een groot café te openen. Al wat hij zeide of deed gaf zoo geheel den indruk van door goedheid te zijn ingegeven, en droeg van een dergelijke belangeloosheid

de sporen, dat nooit het minste wantrouwen opkwam bij hen die met hem in aanraking kwamen, zoo groot was de arglistigheid van dezen man.

Ook ditmaal werd de raad van den waardigen pater opgevolgd. Men gaf zonder reden een gevestigde zaak op en kwam zich vestigen te Brussel, waar op aandringen van den abt, men eerst een mooi huis bouwde in een der nieuwe stadsdeelen. Hij schoot zelf een groote som gelds voor, opdat het huis met een zekere luxe kon worden ingericht. Men kan wel bevroeden wat hij van het meisje maken wilde.

De twee ongelukkigen hadden hun val geteekend.

De partij was nu door den abt gewonnen. Hij aarzelde dan ook niet meer aan de tante een aanvraag te richten die deze met verslagenheid trof: hij vroeg de hand van het jonge meisje! Dat was ongetwijfeld slechts een ruwe manoeuvre om haar voor zich te krijgen. Men kan oordeelen met welk een afschuw de dame het uitschreeuwde, protesteerende er tegen, met de woorden dat een priester niet trouwen mag. Maar de abt hield met kracht het tegendeel vol, bewerende dat te Rome getrouwde kardinalen waren, wat kon door een speciale toestemming, en die zelfs wettige kinderen hadden!

Maar eindelijk kwam de dag dat de eeuwige gerechtigheid de oogen opende. — helaas te laat! — aan de arme slachtoffers van den afschuwelijken monnik, en ziehier in welke omstandigheden, door hem zelf opgezet, deze laatste eindelijk ontmaskerd werd.

Ter gelegenheid van de kroningsfeesten der jonge Koningin der Nederlanden, inviteerde de abt Willibrord de twee dames tot een reisje naar Tilburg. Zij deden dat.

De waardige pater vervolgde hen nog altijd met zijn voorgewend huwelijksplan en hij zou zonder twijfel

er in geslaagd zijn deze al te eenvoudige personen in hun respect voor en vertrouwen in het priesterkleed te overtuigen. Op een oogenblik van het onderhoud waaraan de prior van de abdij, de eerw. pater Raymond deelnam, sprak de abt van mij om mij met lasteringen te overladen en riep de getuigenis van den prior in inzake mijn voorgewende krankzinnigheid. Maar de prior, een man aan wiens loyauiteit ik alle hulde breng, verbeterde het verhaal zeggende dat ik in een krankzinnigengesticht was geplaatst omdat mijne gezondheid in dienst van het klooster veel geleden had. Daarop zeide de prior, zich de huwelijksplannen herinnerende die ik hem indertijd had medegedeeld en van welker afspringing hij niets wist, plotseling tot de dames, „maar gij weet wel, nietwaar, dat hij niet trouwen kan?”

Deze uiting deed de beide vrouwen schrikken. Zij dachten dadelijk aan den abt. Zij zagen elkaar verstomd aan en dezelfde twijfel rees bij beiden op. Hoe zou *hij* trouwen mogen, als zelfs de *ander*, die geen geestelijke was, het niet mocht?

Weldra kwam een andere twijfel zich enten op den eerste. Denzelfden dag ontmoetten zij daar twee jonge vrouwen die hen vertelden van een reis die zij indertijd gedaan hadden in Italië, met den abt, die haar niet had verlaten dan te Rome.

Dat alles leek toen ook de beide vrouwen niet in den haak en met de benauwdheid in het hart dachten zij eraan dat zij zich overgeleverd hadden in de handen van een bedrieger, en zoo keerden zij naar Brussel terug.

De tante had niets snellers te doen dan naar haren biechtvader te loopen en hem deze vraag te stellen: „kan een priester, een kloosterling, trouwen?” De priester, verbaasd over deze vraag, zeide natuurlijk van neen. Daarop vroeg zij hem om een onderhoud, zeggende dat zij hem in een geval dat wel

hare consciëntie, maar niet hare biecht betrof, om raad had te vragen. Zij werd door den priester ontvangen die met verontwaardiging het verhaal van haar leedbeklag aanhoorde, en zij zeide hem de namen van den abt en van de abdij.

De eerste klachten.

De waardige priester nam dadelijk de zaak in handen en raadde de beide vrouwen aan er niet over te spreken tot den abt. Hij stelde een klacht op, waarin het schandelijk gedrag van den Tilburgschen abt werd gedenonceerd, door het geval met de beide vrouwen uiteen te zetten, wier eer en goed in zijn handen waren. Hij zond dit document aan den pater Wayard, generaal der Trappistenorde te Rome, die onmiddellijk zijn secretaris zond om een enquête te houden. Deze stelde zich in verbinding met de beide dames, verzekerde hen dat te Rome alle aandacht aan de te laste gelegde feiten zou worden geschonken en beloofde dat alles zou worden gedaan om hun voldoening te verschaffen. Maar het bezoek van den secretaris te Tilburg deed hem van meening veranderen, zoodat hij den abt beloofde dat hij al zijn invloed zou aanwenden te Rome om hem te bevrijden van de tegen hem uitgebrachte beschuldigingen.

Het goede begin liep dus op niets uit.

Maar, zich ontmaskerd ziende door zijne helaas machteloze slachtoffers, kon de abt niet koelbloedig neerzien op het inelkander storten van het zoo handig opgezette gebouw; het schijnheilige wezen zwol op van haat en zijn lafheid groeide slechts aan.

Toen, zelf achter de schermen blijvende, vervolgde hij de beide onschuldige vrouwen met zijn haat, hun, evenals mij die, hoewel van hun verwijderd,

toch hun geassocieerde was gebleven, moeilijkheden zonder tal bereidende, die ons tot een snelle ruïne brachten. Hij liep de personen die met ons in aanraking kwamen, af, en verspreidde overal het gerucht van mijne pseudo-krankzinnigheid, den lieden fooien gevende om zich van hun mede-kwaadsprekerij te verzeke- ren, en mij belasterende in mijn soliditeit als man van zaken. Zijn doel was niet alleen ons ten verderve te voeren, ons tot ellende te brengen, maar ook nog om ons het verblijf onmogelijk te maken in de kringen waar wij kwamen en ons zodoende te dwingen tot een schandelijke vlucht die hem van ons bevrijd zou hebben.

Hij slaagde ten deele. De achting der menschen werd ons niet ontnomen, maar wel de bezittingen der beide vrouwen en mijn persoonlijke situatie, die in deze treurige zaak te niet gingen. Kortom, terwijl de eerwaarde pater abt Willibrord, overste van de abdij der Trappisten te Tilburg, priester en prelaat der Heilige Kerk, omringd was door eerbewijzen en rijkdom, een leven lijdende als een sybariet, misschien nog andere slachtoffers makende en van de straffeloosheid der machtigen profiteerende, bevonden wij — twee onschuldige vrouwen die geen ander kwaad hadden begaan dan te gelooven in de heiligheid van het witte priesterkleed van den monnik en ik bewust geleefd te hebben zonder smet — ons in een toestand waarin de ellende ons bespiedde.

Nieuwe klachten. — Een ander slachtoffer.

De droevige odyssee waarvan ik sinds zooveel jaren de hoofdpersoon was, kwam zodoende, op het oogenblik dat een bitter leven mij toelachtte, te eindigen met een compleete ruïne van al mijne verwachtingen. Dat was te veel, het werd tijd dat de pleger van zooveel wandaden werd gestraft.

Onder den indruk van den reeds te lang ingehouden toorn, bracht ik de eerste klacht uit tegen den abt van Tilburg, bij den Bisschop van 's-Hertogenbosch, Mgr. van de Ven. Ik ging, tegen het einde van Februari 1899 naar den Bisschop toe en legde hem gedurende geruimen tijd, naast mijn eigen talrijke grieven, het beruchte leven van Mgr. Willibrord uit. Ik wilde de aandacht van den prelaat vestigen op de noodzakelijke schadeloosstelling die de slachtoffers, mijne vroegere associé's, evenals ik zelf, het recht hadden te eischen van de Tilburgsche abdij, die in het geval betrokken was door de daden van haren chef. Terzelfder tijd wilde ik dezen aan de hogere geestelijke autoriteiten signaleeren voor welke hij een voorwerp van schandaal was.

Mijn poging was nutteloos, de bisschop scheepde mij hiermede af, dat hoewel de abdij van Tilburg in zijn diocees lag, de gesignaleerde feiten voorgevallen waren in dat van den aartsbisschop van Mechelen, Mgr. Goossens. *Hij had wel is waar hooren spreken van het wangedrag van den abt Willibrord*, maar te vaag om met dergelijke geruchten rekening te houden! Ik verwittigde toen den bisschop, dat ik alles zou onthullen, indien hij geen einde maakte aan de wandaden van den abt en indien wij geen genoegdoening kregen.

Denzelfden dag nog vernieuwde ik mijn poging in het aartsbisschoppelijke paleis te Mechelen. Ik kon toen niet ontvangen worden door Mgr. Goossens zelf, die een sekretaris bij mij stuurde. Men betoonde dezelfde onverschilligheid jegens hetgeen ik verhaalde; men antwoordde mij dat men zich met die zaak niet kon bemoeien, dat zij reeds te Rome ahangig was en hoe ik ook pleitte voor de twee geruïneerde vrouwen, ik kon niet erin slagen ook maar eenig gevoel van verontwaardiging op te wekken.

Niettegenstaande dit échec bij een der machtigste

leden van de Belgische geestelijkheid, achtte ik mij nog niet geslagen.

Waar de Belgische geestelijkheid doof bleef voor mijn stem, was het Rome zelf dat ik moest trachten te bewegen.

Aangezien ik, zoodra de oorzaak van onze ruïne mij bekend was, een advokaat had geraadpleegd, wien ik de behartiging mijner eventueele belangenverdediging had toevertrouwd, verzocht ik dezen een memorie te redigeeren, die gezonden werd aan de congregatie van de bisschoppen en kloosterlingen te Rome. Weer een vruchteloze poging, die ik na verloop van een maand nog eens vernieuwde met hetzelfde resultaat.

De Eerwaarde pater Willibrord was verzekerd van de toegefelijckheid zijner chefs. In dien tusschentijd vernam ik dat de abdij zelf zich bewogen gevoelde door het wangedrag van haren overste. De man van karakter die de taak ondernam den abt op zijn voorman te zetten, zou spoedig ervaren wat het kost eerlijkheid en rechtvaardigheid te eischen van hen, die weten wat deze twee zaken zijn.

Gedurende al den tijd — verschillende jaren — dat het ongeregelde leven van den abt had geduurd, had de Eerwaarde pater prior Raymond de directie van de zaken van het klooster waargenomen. Hij had het gedaan naar plicht en geweten, zoodra hij zag dat de abt de belangen van het huis verwaarloosde.

Tegenover de wanorde van dezen stelde hij een geregelde administratie en gedurende jaren, verzekerde hij alleen den goeden gang van de zaken van het klooster. Gedurende dezen tijd beschikte de abt, van elke zorg bevrijd, over het geld van het klooster en smeedde daar buiten zijn galante intrigues.

Vijf jaren geleden reeds, had de generaal der orde den abt een straf opgelegd wegens zijn gedrag, hij

moest een jaar van boete doorbrengen te Rome. Toen hij terugkeerde te Tilburg belastte de generaal den prior Raymond met het uitoefenen van toezicht op den abt. Deze vermoedde iets toen hij de goede raadgevingen van den prior in ontvangst nam, en hij liet dan ook niet na den prior Raymond over zijn daden de oogen te verblinden.

Wat dit betreft is het volgende feit zeer leerrijk. De prior ontving op zekeren dag een telegram van den abt, uit Brussel gezonden, die hem vroeg dadelijk bij hem te komen.

Altijd afwezig van de abdij werd hij zeker ongerust voor de gevolgen van zijn gedrag; hij moest die gevolgen zien te ondervangen. De prior, niet wetende waarover het handelde, vertrok onmiddellijk en vond den abt aan den trein wachtende. Deze ontving hem zeer vriendschappelijk, nam hem mee naar den „Cercle Catholique”, waar zij op hun gemak konden praten en deed een fijn souper, met champagne besproeid, opdienen. Daarna, gebruik makende van den toestand, waarin hij den prior Raymond had gebracht, wist hij zonder veel moeite een brief los te krijgen aan den generaal, waarin de prior mededeelde dat hij niet dan goeds wist te vertellen van den abt. Bovendien, liet hij door den prior een leugenachtige verklaring teekenen ten nadeele van een broeder-trappist die, zich in het klooster bevindende in een positie gelijk aan de mijne was geweest — dat wil zeggen dat hij had blootgestaan aan de onophoudelijke plagerijen van den abt en op de hoogte was van diens manier van leven — en met de orde had gebroken. De abt was daarover aan Rome een verklaring schuldig die hij zodoende verpletterend wist te maken voor den armen broeder en de prior werd de onbewuste medeplichtige van den abt.

De prior wanhoopte dus aan het bijbrengen van

betere gevoelens aan den abt, die dan ook doorging met evenals in het verleden zijn ongeregeld leven te leiden en meer buiten dan in het klooster te leven.

Deze staat van zaken kon niet blijven duren. De klachten vloeiden trouwens naar het klooster en vergrootten de veelvuldige zorgen van den prior. Tegen het einde van 1898 en in het begin van 1899 waren de klachten zoo talrijk, dat de prior op die manier niet kon blijven leven.

Hij nam nu een andere houding aan en verwittigde den abt dat indien deze voortging met dezelfde levenswijze, hij den generaal der orde zou verwittigen, zooals hem trouwens opgedragen was. Maar de Eerw. pater Willibrord had geen lust zijn levenswijs te veranderen om den prior genoeg te doen. Als antwoord zeide hij dat hij den prior van zijn functies zou ontzetten, indien deze iets durfde bekend maken.

Te eerlijk om te dulden dat een dergelijke bedreiging van wege een dergelijk man tegen hem werd uitgesproken, legde de prior van zelf zijn functies neer en vertrok naar Rome.

Hij zocht den Eerw. Pater Wayard, generaal der orde, op en stelde hem in kennis met zijne grieven tegen den abt. Maar de prior had zich bepaald vergist in de degelijkheid van dezen waardigheidsbekleeder, die in zijne oprechte verklaringen niet anders zag dan de echo van de kwade geruchten, die hem reeds zoo vaak ter oore waren gekomen.

Na aldus te vergeefs te hebben aangeklopt bij den generaal, keerde pater Raymond terug naar België, waar hij alles in het werk stelde om de abten van de andere Trappistenkloosters te bewegen gezamenlijk een einde aan dergelijke dingen te maken.

Hij ging achtereenvolgens naar de abdijen van Westmalle bij Antwerpen, van Sint-Sixtijn bij Poperinghe, van Forge bij Chimay, van Mont-du-Cat bij Rijssel.

Maar alles te vergeefs. Of liever de pogingen van den pater Raymond liepen tot eigen nadeel uit, want gedurende zijn verblijf in die kloosters behandelde men hem dusdanig dat hij er duidelijk de bestraffing van zijn ongehoorzaamheid in kon zien.

De solidariteit is onder abten geen holle frase!

Wat mij betreft, inziende dat geen enkele oplossing komen zou, niettegenstaande mijne waarschuwing met onthulling van alles, die ik tot de twee bovengenoemde prelaten had gericht, begon ik aan de uitvoering van mijn bedreigingen en kondigde een brochure over deze zaken per circulaire aan.

Dat was het eerste wat ik aan publiciteit deed, een waarschuwing aan het adres van den schuldige en van zijn toegefelijke chefs; ik wachte weer vergeefs op eenig resultaat. Nu achtte ik mijn geduld genoeg op de proef gesteld en besluitende de campagne zonder eenige genade te voeren, ondernam ik de publicatie van dit eerste geschriftje.

De Eerw. Pater Willibrord en de Vrouwen.

Ik meen, zonder eenige andere hulpbron dan de eenvoudige waarheid, in deze regels weergegeven te hebben een zoo juist mogelijke schets van den man in priesterkleeding waar wij het over hebben. Niettemin heb ik nog voor het einde bewaard eenige zeer leerrijke details, die niet in verband staan met mijn geschiedenis, maar die toch het hunne kunnen bijdragen om ze te omlijsten. Ik geef ze geheel authentiek en ben in staat ze te doen bevestigen door meer dan een getuigenis.

Ik heb hierboven bemerkt dat twee jonge vrouwen die mijn beide vriendinnen te Tilburg ontmoetten, dezen een verhaal hadden gedaan van een reis in Italië, gemaakt in gezelschap van den abt, vóór hij abt was.

Het waren twee jonge meisjes van Sint-Nicolaas, van een fatsoenlijke familie — zooals bijna alle anderen die aangerand worden door deze wolven in schaapskleeren — die de abt had gekend in de abdij te Westmalle (Antwerpen) waar hij belast was met het ontvangen van de personen, die bezoeken kwamen brengen. Hij bevond zich zoodoende vaak in gezelschap van deze beide meisjes die, onder voorwendsel een pater-Trappist van hunne familie te bezoeken, naar de abdij kwamen, volgens hun eigen bekentenis alleen en uitsluitend om er den beminnelijken abt Willibrord te vinden. Het was toen hij zijne studies te Rome ging voltooien, dat hij zich gedurende deze geheele reis door deze beide vrouwen liet vergezellen. Indien, zooals zij zelf hebben verklaard, hij hun te Rome verlaten heeft, is dit zeker omdat daar het gevaar voor hem te groot werd.

Het was op deze wijze dat hij zijne belofte van zuiverheid in toepassing bracht en dat hij zich tot het priesterschap voorbereidde.

De wanordelijkheden van den abt toonden zich nog in andere feiten.

De abdij der Trappisten had te Brussel, in een van de voornaamste wijken der stad, een depôt van haar bier, gehouden door twee vrouwen, die door den abt weldra van den eerlijken weg waren afgebracht. De zaken gingen niet naar wensch, en nu vestigde hij ze te Antwerpen in een zaak in kramerijen. Het is wel onnoodig er bij te voegen dat hij voortging hun gastvrijheid te genieten en die gastvrijheid had veel weg van losbandigheid.

Een dame was er getuige van in de volgende omstandigheden. Het huis der twee vrouwen werd door haar bezocht wegens de zaken, die zij met de paters Trappisten deed. Deze kochten bij haar, te Antwerpen, een menigte zaken van dagelijks gebruik. De oude dame wist niets van de eigenaardigheden

van den abt. Maar op zekeren dag bevond zij zich bij de kramerijwinkelhoudsters, toen hij er aankwam; hij deed toen, met het onschuldige gezicht waarmede hij steeds de menschen inpakt, champagne aanrukken, maar was niet voorzichtig genoeg en wekte het wantrouwen op der bewuste dame. Op zeker oogenblik verdween de abt met een der twee vrouwen. De dame, de waarheid vermoedende, wilde het hare er van weten, volgde de beiden, steeg geruischloos de trap op en ontdekte den abt met de vrouw in een kamer.

Ik eindig met het volgende feit dat van den lateren tijd dagteekent, de tijd na het avontuur van mijne associeés.

De abt kwam te Brussel vaak bij een depothouder van het Trappistenbier en had daar het oog laten vallen op de jonge dienstmeid van deze. Hij kende de huiselijke gewoonten en wist dat meneer des Maandagsavonds afwezig was.

Van deze omstandigheid gebruik makende kwam hij op een Maandagavond aan de woning van den depothouder. Hij vond het meisje niet alleen; doch ontmoette er een kostganger, daar hij dezen kende verzocht hij hem zijne komst te gaan melden aan meneer en zijn echtgenoot. Toen hij zoodoende alleen was met de dienstmeid in de eetkamer, nam hij tegenover deze een zoo dubbelzinnige houding aan, dat het meisje de tafel tusschen haar en den abt plaatste. Hij begon haar te vervolgen en liep rondom het meubel heen, maar liet deze taktiek spoedig varen en ging naar de kamer, die hij somtijds betrok als hij in het huis was. Zoodra hij boven was, riep hij de meid om hem water te brengen, wat zij deed. Zoodra zij in de kamer was vernieuwde hij zijn pogingen.

In dien tusschentijd waren de heerschappen teruggekeerd.

De meid verliet de dienst eenige dagen later, op aanraden van haren biechtvader en gaf als reden aan haren meester op de bovengenoemde feiten. Deze verwittigde er den pauselijken nuntius te Brussel van.

Naschrift.

De lezer, wiens attentie en vertrouwen ik heb gevraagd, zou gerechtigd zijn van mij te eischen het bewijs van mijn goede trouw. Ik vraag dan ook niets liever dan de absolute zekerheid mijner oprechtheid te mogen vaststellen.

Om mij boven elke verdenking te plaatsen, geef ik hierachter eenige getuigschriften die, hoop ik, mij wel eenig vertrouwen zullen bezorgen, dat ik mij heb waardig gemaakt door het zeggen van de absolute waarheid. Bovendien ben ik bereid alle benodigdheden voor een enquête bij te brengen.

Dat is, meen ik, de taal van iemand die zeker is van zijn zaak, en die van zijn tegenstanders niets te vreezen heeft.

Ik heb gearzeld namen te geven; de lezer moet daarin echter niet zien een poging om mij aan de bewijsvoering te onttrekken, maar hij zal begrepen hebben aan welke overwegingen ik gehoor heb gegeven, als ik eenige personen, die toch reeds te zwaar gedrukt zijn door de onaangenaamheden dezer zaak, niet te veel blootstelde aan de publieke nieuwsgierigheid. Maar noch deze personen, noch ik-zelf zoeken de duisternis; wij hopen integendeel dat hij, die verborgen wil blijven, te voorschijn komt en zich in 't volle licht tegenover ons plaatst.

En dit moet gebeuren — te gelegener tijd, want ten allen tijd blijft het laatste woord toch aan waarheid en recht.

Aanhangsel.

Als aanhangsel geeft de oorspronkelijke brochure, de Fransche uitgaaf, vijf getuigschriften, een van den pater Raymond, prior van het klooster te Tilburg, gedateerd 28 Jan. 1896, waarin o. a. wordt gezegd dat aan broeder Romuald de opkomst der Tilburgsche brouwerij te danken is. Het certificaat eindigt met de woorden: „Het zal ons zeer ten goede komen als hij terugkeert.”

Het tweede getuigschrift is van „Mère Célestine” superieure générale van de Congregatie van het Heilig Hart van Maria te Fiancey (Drôme), dat spreekt van des broeders goed gedrag, vroomheid en gestadige werkzaamheid, en zegt dat hij aller achtung en vertrouwen verdient.

De heer Dr. V. Hahn, directeur der Kneipp-inrichting te Valence, (Drôme), verklaart dat de broeder een jaar bij hem in dienst is geweest en hij looft hem zeer.

Een vierde getuigenis is van den pastoor van Pont d'Aubenas, en gedagteekend 20 Mei 1897, die verklaart dat hij den broeder gaarne een certificaat van goed gedrag geeft. Is geteekend A. J. Ginhoux, priester.

Ten slotte geeft de firma Eug. Agier & Co., houtzagerij te Pont d'Aubenas in Ardèche een getuigschrift, waarin zij het bejammert dat deze heer wegens den slechten staat van gezondheid niet meer in staat is haar werk te doen, wjl zij hem gaarne gehouden had.

Bij de Uitgevers is verkrijgbaar:

Dominé, Pastoor of Rabbi.

POPULAIRE KRITIEK.

— — 10 cent; franco 13 cent. — —

Mozes of Darwin?

Alle vrienden der waarheid ter overweging voorgelegd,

door Prof. ARNOLD DODEL.

60 cent; franco 70 cent.

Eenige dwalingen van Mozes

door R. G. INGERSOLL.

60 ct., franco 70 ct.

Onze grootste vijand

door JAC. RADEMACHER.

25 cent; franco 30 cent.

Bij de uitgevers is te verkrijgen:

Giordano Bruno.

Een martelaar der vrije gedachte.

50 cent; franco 60 cent.

Tegenstrijdige Teksten in den Bijbel.

Met een naschrift aan DR. A. KUYPER.

20 cent; franco 23 cent.

Kracht en Stof

door

Prof. LUDW. BUCHNER.

60 cent; franco 70 cent.